

CONTACT: Donald Lehr – The Nolan/Lehr Group
(212) 967-8200 / mob +1 (917) 304-4058
dlehr@templetonprize.org
www.templetonprize.org

FOR RELEASE:
Thursday, March 13, 2014
10:30 AM GMT (London)
6:30 AM EDT (New York)

VYJÁDŘENÍ MONS. PROF. TOMÁŠE HALÍKA

Tisková konference k udělení Templetonovy ceny na Britské akademii v Londýně, 13. března 2014

Když byl svatý Augustin dotázán, které tři cesty vedou nejjistěji k Bohu, odpověděl: za prvé je to pokora, za druhé je to pokora a za třetí - je to pokora. Stát se nositelem Templetonovy ceny je velká zkouška pokory.

Na seznamu předchozích laureátů této ceny jsou jména, která po léta vyslovuji s úctou a obdivem; ve srovnání s nimi se cítím opravdu nepatrný. Děkuji vám za tuto příležitost hluboce zakusit pokoru.

Chtěl bych dnes vděčně vzpomenout na mé učitele filozofie a teologie. Mnozí z nich strávili dlouhá léta v komunistických žalářích a měli velmi malou možnost psát a publikovat. Jsem jim vděčný za jejich intelektuální, spirituální a morální inspiraci, za jejich svědectví víry, statečnosti, vytrvalosti a moudrosti. Oni nesli kříž, já mám dnes možnost zakusit radost a světlo velikonočního rána, vzkříšení svobody.

Jsem rád, že se dnes setkáváme právě v Londýně. Od svých prvních kroků na cestě ke křesťanské víře jsem byl hluboce ovlivněn vznešenou tradicí anglického křesťanství od středověké mystiky po myslitele a romanopisce 20. století. Díla Chestertona a Grahama Greena mi představila křesťanství jako náboženství paradoxu. Jsem hluboce přesvědčen, že hlavní úlohou víry a teologie je učit nás umění žít uprostřed paradoxů života, učit nás odvaze vstoupit do oblaku tajemství.

Svět, v němž žijeme, je hluboce ambivalentní, plný paradoxů a proto nabízí možnost různých interpretací: jak náboženské, tak ateistické. Už Pascal napsal, že je dost světla pro toho, kdo chce věřit a dost tmy pro toho, kdo chce zvolit opačnou alternativu. Bůh z nás nesnímá svobodu a odpovědnost, spojené s touto naší volbou.

Ve svých knihách a přednáškách se však snažím projevit respekt vůči těm, kdo mají potíže s mnohými dnešními podobami jak náboženství, tak i ateismu.

V současném světě se setkáváme s hlučným a sebejistým náboženským fundamentalismem a také s neméně arogantním a neméně naivním militantním ateismem. Oba tyto extrémní, které se sobě navzájem velmi podobají, považuji za slepé uličky kulturní evoluce.

Mé srdce je na straně těch, kdo jsou hledající. Mezi věřícími jsou mnozí lidé, pro něž víra není opevněná pevnost, nýbrž cesta. Následují výzvu stále znovu a znovu zajíždět na hlubinu.

A rovněž i mezi těmi, kteří se nepovažují za věřící, je množství těch, kteří nejsou zabydleni v domě dogmatického ateismu, kteří nejsou slepí pro spirituální dimenzi života. I oni jsou hledači. I mnozí z těch, kteří „zápasí s Bohem“, jsou pravděpodobně Bohu bližší než mnozí konvenční a konformní věřící. Pro čtenáře Bible není překvapení, že Bůh má rád ty, kteří s ním zápasí.

Díky kardinálu Newmanovi jsem pochopil, že tradice je dynamický proces stále reinterpretace pokladu víry. Důraz kardinála Newmana na důstojnost a prioritu svědomí hluboce rezonovala s naší českou kulturní tradicí, poznamenanou Janem Husem, mučedníkem svědomí.

Pravdivost a zralost víry se pozná také podle toho, *nakolik víra vytváří prostor pro svědomí*, nakolik ho osvětluje, povzbuzuje a posiluje. Zralá víra přispívá k zralosti svědomí, nezralá víra svědomí nedůvěřuje a vyžaduje jednoduché černobílé odpovědi na složité otázky.

Svatý Augustin se ptá: kam tě mohu pozvat, můj Bože? Mou odpovědí je pokorná modlitba: „můj Bože, milující Otče všech lidí, přijď do svatyně našich svědomí a uč naše svědomí naslouchat Tvému hlasu. Uč nás rozumět své řeči v hluku světa, uč nás číst a rozumět znamení času!“

Jestliže rozumím dobře záměru sira Johna Templetona, chtěl vytvořit z generace na generaci přes hranice národů, kultur a náboženství společenství mužů a žen, kteří se ve své době a ve svých podmínkách snažili rozumět znamení doby a otvírat své mysli a srdce vanutí Ducha.

S pokorou a vděčností vstupuji dnes do tohoto společenství, na jehož počátku stojí tak svaté osoby jako Matka Tereza a bratr Roger Schutz.

Přes všechny rozdíly nás jistě alespoň jedno spojuje. Je to myšlenka, která inspirovala sira Johna Templetona k jeho ušlechtilému záměru.

Je to vědomí, že stálá kultivace spirituální dimenze je nezbytná pro život individuů i společnosti. Společný dům naší civilizace by byl chladný a nehostinný, kdyby zde chyběl oheň ducha. Rozum je velký dar Boží a věda a technika patří k sloupům naší civilizace. Ale racionalita bez jakýchkoliv spirituálních a morálních impulsů z hloubky víry by mohla být nebezpečnou třaskavinou.

V románu českého spisovatele Karla Čapka dostává vynálezce třeskavé látky nakonec pokyn shůry: Chtěl jsi dělat velké věci a budeš dělat malé. Budeš dělat něco, co by svítilo a hřálo.

Můj přítel Václav Havel vyjádřil v době „sametové revoluce“ před 25 lety naději, že „pravda a láska“ zvítězí nad lží a nenávisť. To je ohromný, těžký úkol pro celý zbytek dějin.

Já bych chtěl zbytek mého života dělat alespoň malé věci, které by v našem světě lidem svítily a hřály.

K tomu mi pomáhej Bůh.

# # #